

ZENDINGEN IN HET KADER VAN DE TSUNAMI INDONESIË en SRI LANKA

Sinds begin dit jaar hebben talrijke vrijwilligers deelgenomen aan acties in Azië om de slachtoffers van de tsunami te helpen.

De missies zijn in meer dan één opzicht uitzonderlijk: enerzijds door de omvang van de uitgevoerde werken, anderzijds door het karakter ervan.

Het is immers niet het doel van Energy Assistance om tussen te komen bij rampen. We beschikken niet over de logistieke of menselijke middelen die noodzakelijk zijn om dit soort interventies tot een goed einde te brengen, en we wensen ze ook niet ontwikkelen. Onze actie richt zich op ontwikkelingswerk of herstel op lange termijn, niet op dringende korte termijn-acties. We willen echter wel deelnemen aan de solidariteitscampagnes om de slachtoffers van deze rampen ter hulp te komen, in de mate dat onze middelen en onze know how het toelaten. In dit kader werden verschillende missies op stapel gezet.

Herkenning

Twee verkenningsoverdrachten werden uitgevoerd op vraag van en met de medewerking van UNV (United

Nations Volunteers), één in Indonesië, een andere in Sri Lanka;

deze verkenningsoverdrachten hebben het enerzijds mogelijk gemaakt om een algemene stand van zaken rond de elektriciteitsvoorziening op te maken van de zones die door de tsunami getroffen werden (de elektriciteitstoevoer werd in het algemeen binnen de week hersteld), en anderzijds om potentiële projecten voor Energy Assistance te identificeren: het herstellen van het elektrisch net van het ziekenhuis van Banda Aceh in Indonesië, en de elektrificatie van nieuwe dorpswoningen in Murakatiari in het zuiden van Sri Lanka;

Indonesië

De eerste UNV-zending in Indonesië werd uitgevoerd van 28 januari tot 9 februari 2005 door Régis Chin (EDT), Philippe Courtes (Elyo), Gérard Kimus (Fluxys) en Geert Stremsersch (Tractebel Engineering). Deze taak - waarvan wij een kort overzicht in Newsletter nr. 8 hebben gegeven - had tot doel het effect van de tsunami op de elektriciteitsvoorziening in de zones van Banda Aceh en Meulaboh te beoordelen,

alsook op het eiland Nias dat aan de westkust van Sumatra gelegen is.

Deze zending heeft het eveneens mogelijk gemaakt om een project te definiëren voor herstellen van de elektrische installaties van het ziekenhuis van Banda Aceh, en zal gevolgd worden door verschillende missies gewijd aan het herstel die in 2 fasen uitgevoerd zullen worden:

- Een eerste missie werd verwezenlijkt door Wayne Adlem (Elyo Services - U.K.), Johan Baert (Tractebel Engineering), Olivier De Baets (Electrabel) en Redouane Gherbaoui (Lydec) van 18 februari tot 6 maart. Ze heeft het mogelijk gemaakt om de dringende reparaties van het elektrisch net van het ziekenhuis van Banda Aceh uit te voeren en om de werkzaamheden te evalueren die nodig waren om de installaties terug op peil te brengen.

- Het terug op peil brengen van de installaties was vervolgens de rode draad van verschillende zendingen: Gunter Pauwels en Karel Mendonck (Electrabel) hebben het eerste deel van de herstelwerkzaamheden van 4 tot 23 april uitgevoerd.

INHOUD

Zendingen in het kader van de tsunami 1

Kaliua (Tanzanie) 3

Smau Kney (Cambodge) 4

News 6

Marc Forget (Electrabel) en Ludovic Machful (Unelco Vanuatu) hebben dit werk voortgezet tussen 27 mei en 13 juni, gevolgd door Roger Rascle (Elyo) van de 1ste tot de 16de juli en door Axel Lefèvre (Electrabel) en Christophe Noël (ESEIS - Elyo) van 20 augustus tot 4 september.

In dit stadium (september 2005), werden in Indonesië 7 zendingen van gemiddeld 15 dagen per zending uitgevoerd, en dit met in het totaal 18 vrijwilligers. Deze vrijwilligers kwamen uit alle hoeken van de groep Suez, voornamelijk uit België en Frankrijk, maar ook uit Groot-Brittannië, Marokko, Tahiti of Macau. In totaal vertegenwoordigen deze missies 270 mandagen vrijwillige prestaties ter plekke, zonder rekening te houden met een zelfde volume aan prestaties voor de voorbereiding en beheer van de missies in België en in Frankrijk.

Sri Lanka

Een UNV-missie werd eveneens in Sri Lanka uitgevoerd door Jean Bouckaert (Tractebel Engineering), Billy Chan (CEM - Macao) en Joan Salvadó i Aparicio (Elyo Iberica) van 2 tot 13 april. Ze had tot doel, zoals de verkenningsopdracht op Sumatra, de impact van de tsunami te beoordelen op de zones van het Noord-Oosten en het Oosten van Sri Lanka, evenals de voorziene projecten inzake wederopbouw.

Na gesprekken in Colombo met de directie van de plaatselijke elektriciteitsvereniging (CEB - Ceylon Electricity Board) en de Minister van Energie, werden werkbezoeken gebracht in getroffen gebieden die niet alleen door de tsunami maar eveneens door de burgeroorlog getroffen waren. Deze deelt immers

het gebied op in een deel dat door de regering en een deel dat door de opstandige Tamilrijgers wordt gecontroleerd.

Na een vliegreis naar Jaffna, een stad onder de controle van de regeringstroepen, vonden de verplaatsingen plaats in een voertuig van de Verenigde Naties, en bijzonder strenge procedures waren van toepassing tijdens de trajecten, gezien de doortocht langs talrijke check-points tussen de gouvernementele zones en die van de rebellen.

Bij elke etappe werd trouwens een security briefing gehouden om de veiligheidsmaatregelen te evalueren die in de verschillende bezochte plaatsen genomen moesten worden. Militaire kampen bijvoorbeeld die aan de kust lagen waren door de tsunami vernietigd, en de mijnevelden die als verdedigingsgordel rond deze kampen gelegd waren, waren weggespoeld. De mijnen konden zich over een veel grotere oppervlakte bevinden en het was dus uitgesloten om zomaar ergens rond te lopen...

Met Jaffna als vertrekplaats op woensdag, verplaatste de missie zich naar het zuiden, om achtereenvolgens Mullaitivu, Kilinochchi, Batticaloa en Ampara aan te doen, alvorens naar Colombo terug te keren op zaterdagavond.

Op zondag werd een aanvullend bezoek in het zuiden uitgevoerd om twee projecten inzake wederopbouw van woningen te bezoeken waar Energy Assistance zou kunnen tussenkomen.

De missie is vervolgens geëindigd in Colombo, met afstemmingsvergaderingen met UNV en de verschillende betrokken autoriteiten. De besluiten waren grotendeels gelijkaardig aan deze die in Indonesië waren gemaakt: het

merendeel van de werkelijk vereiste distributielijnen werd binnen de week hersteld, beschadigde en gedeeltelijk weer opgebouwde woningen bleven echter zonder aansluiting omdat een regeringsbesluit voortaan verbood om op minder dan 200 à 300 meter

van de kustlijn te bouwen (of om weer op te bouwen).

Energy Assistance overweegt momenteel om een project te starten om nieuwe woningen van elektriciteit te voorzien.

Jean Bouckaert
Voorzitter EA

Onze vrijwilligers getuigen (1)

Wat me vooral getroffen heeft is de (veer)kracht en moed van de slachtoffers. Enkele voorbeelden:

- De chauffeur van onze huurauto in Banda Aceh had al zijn directe familieleden verloren, maar toch was hij aan het werk.
- Onze gids toonde ons een stuk strand dat hij met zijn vriendin een week voor de ramp had bezocht. Hij had nog het toegangsticket maar de wijk was totaal verdwenen.
- Op het eiland Nias boden bewoners waarvan het huis door zeewater was overstromd ons hun slaapkamers aan om de nacht door te brengen.
- Waar geen vrachtwagen bijkon, sleepten bewoners planken aan met de fiets om hun huis herop te bouwen.

Het volgende verhaal zal me misschien nog het langst bijblijven. De vissers van Banda Aceh die op de ochtend van de ramp waren uitgevaren hadden op zee de aardbeving en de tsunami niet gemerkt. Bij hun terugkeer vonden ze alleen maar een verwoeste stad terug.

Geert Stremersch

Jean Bouckaert, Joan Salvadó i Aparicio en Billy Chan in Sri Lanka

Overblijfsel van de Tsunami

Onze vrijwilligers getuigen (2)

Onze missie bestond erin een nieuwe aansluiting op het 20KV net te voorzien via een nieuwe transformator voor het ziekenhuis in Banda Aceh. Een aantal gebouwen in het ziekenhuis dienden ook te worden omgeschakeld naar een nieuw verdeelbord. Tijdens de missie was ik bijzonder verbaasd over de moed die de mensen ondanks alles hebben. Want iedereen die je ontmoet heeft tijdens de tsunami wel een dierbare verloren, sommigen zelfs hun hele familie, en toch blijven deze mensen optimistisch naar de toekomst toe. Op technisch vlak heeft vooral de inventiviteit mij verbaasd, voor de herstelling van een ondergrondse kabel was geen geschikte verbindingsdoos voorhanden. Deze werd onmiddellijk ter plaatse gemaakt met behulp van een stuk PVC afvoerbuis. Wij konden het benodigde hars leveren zodat een snelle herstelling mogelijk was. Door deze samenwerking kon de onbeschikbaarheid van elektrische stroom voor een gedeelte van het ziekenhuis tot een minimum herleid blijven. Een ander frapant verhaal dat perfect de kalmte van de mensen beschrijft: op een morgen bleken alle motoren in het ziekenhuis (compressoren, airco,....) in foutieve richting te draaien. Op ons aanraden werd onmiddellijk de noodgroep van het ziekenhuis opgestart zo dat de richting van het draaiveld werd

hersteld. Na onderzoek bleek de lokale stroomleverancier twee fasen te hebben gewissel naar 20KV-niveau. Na contact met de leverancier bevestigde deze dat hij de fasen in originele orde kon herstellen in de loop van de dag. Een incident als dit zou in Europa ondenkbaar zijn. We hadden ook de mogelijkheid om met de technisch verantwoordelijke een gedeelte van de getroffen zone te bezoeken. Het was onmogelijk om niet even stil te worden bij het zien van de omvang van de verwoestingen. Zes maanden na de tsunami verloopt de heropbouw nog steeds moeizaam. Een onvergetelijke ervaring, zowel op menselijk als op technisch vlak, zeker voor herhaling vatbaar!

Marc Forget

KALIUA (TANZANIA)

DE ENIGE GENEESKUNDIGE VESTIGING 70 KM IN DE OMTREK

«E.A. begeleidt de uitbouw van het medisch consultatiebureau»

Het Kaliua-avontuur startte in 2003, als gevolg van een vraag van een gepensioneerd collega uit Luik, *Paul Theunissen*. Gelegen in het centrum van Tanzania, midden in de brousse en volledig geïsoleerd, kon dit medisch dispensarium draaiende gehouden worden dankzij 8 tanzaniaanse zuster- verpleegsters en twee Witte Paters, waaronder Pater *Manu Quertemont*, een vriend van *Paul Theunissen*. Gelegen in het centrum van een dorp met 10.000 inwoners is het dispensarium de enige geneeskundige vestiging in het hele gebied in een straal van 70 km. Niet minder dan 18.000 patiënten per jaar worden er behandeld. De voornaamste gezondheidsproblemen variëren van de slaapziekte -een echte plaag in dit gebied tot alle problemen verbonden met AIDS, met daartussenin malaria, moeilijke bevallingen enz. Na onze tussenkomst in

maart 2004 (fase I, zie Newsletter nr 5), dat in de elektrificatie van de gebouwen en het plaatsen van

een afsluiting rond de locatie voorzag (tot dat ogenblik werd licht gemaakt met eenvoudige eigenhandig vervaardigde petroleumlampen, en was het centrum 's nachts overgeleverd aan de willekeur van bandieten), heeft het dispensarium een belangrijke humanitaire groei gekend, daar het bij het vallen van de nacht het enige verlichte punt van het hele gebied is (de dichtstbijzijnde stad is Tabora, op 120 km afstand).

Het dispensarium breidt uit
De uitbreiding van het dispensarium, dat reeds bij onze tussenkomst in 2004 gepland was en waarvoor wij al een kabel voorzien hadden in een wachtbuis, werd begin dit jaar aangevat en is nu afgevoerd. De elektrificatie van het nieuwe gebouw (42m x 12m) bestond erin om de bekabeling te leggen, stopcontacten en verlichting te installeren, met inbegrip van een airco, en de aansluiting van de site aan de elektrische groepen. Dit werd in juni 2005 uitgevoerd tijdens een nieuwe missie onder leiding van *Michel Bourguignon* en *José Béroutia*. De talrijke tussenkomsten van *Michel Bourguignon* bij aannemers en leveranciers hebben het eveneens mogelijk gemaakt om gratis een belangrijke hoeveelheid elektrisch materiaal te verzamelen: enkel- en driefasige industriële stopcontacten met overeenkomstige stekkers, rollen voorbekabelde buizen,

differentieelchakelaars, kistjes met smelt- en hoofdzekeringen... Wij hebben eveneens van collega's boormachines ontvangen (of met eigen fondsen gekocht), een kleine slijpmachine en één voor een werkbank, boren, enz. Ze werden gebruikt tijdens de werkzaamheden van 9 tot 27 juni en naderhand werd dit materiaal aan de werkplaats van het Centrum geschonken.

Op medisch niveau hebben we, op advies van een groep Belgische artsen en in overleg met de verantwoordelijken ter plaatse, geholpen bij de bouwplannen en bij de realisatie van installaties (sanitair, afwatering, elektrificatie...). Dit project kreeg de goedkeuring van het Tanzaniaans Ministerie van Gezondheid, die het bouwterrein regelmatig bezocht heeft.

De zustersverpleegsters volgen nu bijscholingsstages in hun respectievelijke specialisaties om in staat te zijn dit ziekenhuis zo goed mogelijk

te laten functioneren. Een gespecialiseerde arts zal eveneens permanent door de Gezondheidsdienst van het Centrale Ziekenhuis van Tabora afgevaardigd worden naar Kaliua, waardoor steeds zwaardere operaties uitgevoerd zullen kunnen worden. Naast zijn hoofdtaak in het kader van E.A., heeft *Michel Bourguignon* meerdere contacten gelegd met gespecialiseerde artsen en NGO's, wat het mogelijk heeft gemaakt om een coherent geheel aan materiaal te verzamelen om de twee operatiezalen en de daaraan grenzende ontwaakzalen mee uit te rusten, evenals een departement radiologie en tandheelkunde: ziekenhuisbedden, radioscopie, radiografie, tandheelkundige radiografie, ultrasone apparatuur, enz. Dit omvangrijke materiaal, met inbegrip van al het wegwerpmateriaal (chirurgische kleding, operatielakens, kompressen, enz), bedraagt 28m³ en zal ter plaatse verzonden worden dankzij de stichting

Sunshine Internationaal...

Onze collega's van Aquassistance hebben eveneens deelgenomen aan dit project, ten einde een permanente watertoevoer voor het Centrum te waarborgen, wat tot hiertoe afhankelijk was van de regenval. Momenteel worden boringen uitgevoerd; op termijn zullen twee waterleidingsnetten (drinkbaar en niet drinkbaar) de plaats bevoorraden.

Uiteindelijk moet vermeld worden dat ten gevolge van onze tussenkomsten, dit Centrum uitgeroepen werd tot centrum voor permanent onderzoek naar de slaapziekte en dat een Zwitserse biologe zich hiervoor in Kaliua zal vestigen. De Tanzaniaanse regering heeft bovendien een subsidie voor de werking toegekend.

Maurice Roch

Projectleider

José Béroudia en

Michel Bourguignon

Vrijwilligers belast met de uitvoering

Leerlingen in het eetzaal

SMAU KNEY (CAMBODJA)

HERSTELLING EN UITBREIDING VAN HET ELEKTRICITEITSNET

Algemene context

Cambodja, klein land gelegen tussen Vietnam en Thailand, is voornamelijk ruraal: 85% van de bevolking (12 miljoen inwoners) leeft van landbouw. Het land heeft dertig jaar oorlog achter de rug tijdens dewelke de infrastructuur (water en elektriciteit) vernietigd of verwaarloosd werd.

Het niveau van de elektrificatie op het platteland is in Cambodja heel laag

Momenteel is slechts 12% van de Cambodjaanse gezin-

nen aangesloten op een elektriciteitsnet en voor de meesten is dit dankzij de samenwerking van iets meer dan 1000 rurale elektriciteitsondernemers (REE). Zij baten de elektriciteitsconcessies uit om de afwezigheid van "Electricité Du Cambodge" in deze regio te compenseren. Gelukkig start de Cambodjaanse regering op dit moment een nationaal programma van Productie, Transport en plattelandselektrificatie om deze achterstand weg te werken, die de groot-

Lokalisatie van het project

«dit project
is een
voorbeeld
geworden
voor de bouw
van nieuwe
gedecentrali-
seerde mini-
elektriciteits-
netten»

ste is van Zuidoost-Azië.

**Smau Kney: een groot plat-
tlandsdorp**

Het dorp van Smau Kney ligt langs de rijksweg NR2, die naar de hoofdplaats van de provincie Takeo leidt, op ongeveer 42 km van Phnom Penh.

Volgens de telling van 1998 bedraagt de totale bevolking 555 families, of ongeveer 2.775 personen. Het maandelijks gemiddeld verbruik per abonnee bedraagt 9 kWh.

Voorts heeft het dorp een belangrijke commerciële activiteit met een levendige markt en talrijke dienstverlenende bedrijven: restaurants, winkels, waterleidingsnet, onderhoudsstation, laswerkplaats.....

Het elektriciteitsnet van Smau Kney is in handen van particulieren en werd opgericht met de voor handen zijnde middelen, zonder enige technische bijstand. Vóór onze tussenkomst voorzag het net 280 gezinnen van eenfasige laagspanning van middelmatige kwaliteit en

kende het hoge technische verliezen. De ondernemer, dhr. Srey Sokhom, heeft dit elektriciteitsnet in 1994 opgestart om aan een vraag van de dorpingen te voldoen, en tevens om zichzelf van een inkomen op lange termijn te verzekeren (een vorm van pensioen met kapitalisatie).

De onderneming startte met volgende middelen:

- de aankoop van een elektrische groep van 100 kVA
- de bouw van 2,5 km eenfasig netwerk van 220V, koperen bekabeling en metalen palen van 5 meter hoog.

Bij de oprichting van het EAC (de overheid verantwoordelijk voor de elektrische sector) werd hem gevraagd zijn netwerk uit te breiden, meer aansluitingen te voorzien en te voldoen aan de normen, anders riskeerde hij een weigering van zijn vergunning.

De hulp van Energy Assistance en de GRET (Vereniging voor Onderzoek en Technologische Uitwisseling, een Franse NGO gespecialiseerd in technische projecten) bestond erin hem technische bijstand en een financiering te verlenen, ten einde er een modelproject van te maken dat als voorbeeld voor andere REE's zou kunnen dienen.

Het project omvatte drie belangrijke delen:

- 1 Technische en financiële ondersteuning om de on-

dernemer te helpen zijn netwerk te herstellen en uit te breiden; de ondernemer van zijn kant verbond zich ertoe de elektriciteitscentrale te herstellen en te versterken

- 2 Subsidie om de niet aangesloten families te helpen zich aan te sluiten;
- 3 Organisationele hulp om het netwerk te beheren en het verkrijgen van een lange termijnvergunning bij de regulator.

Om dit project in goede banen te leiden, werkte Energy Assistance nogmaals samen met de GRET en met Kosan Engineering, een Cambodjaans studiebureau, dochtermaatschappij van Burgeap (Frans studiebureau).

Na zich in december 2003 te hebben begeven te hebben om de werkzaamheden te evalueren en te helpen bij de technische keuzes, is Jean-Louis Urima van "Electricité de Tahiti" in april laatstleden teruggekeerd naar Smau Kney. Het doel was de oplevering van de werkzaamheden mee te maken die door de plaatselijke teams van de GRET en Kosan gestart waren, de veiligheidsnormen te controleren en het personeel op te leiden dat het net zou uitbaten. „Vandaag is het dorp uitgerust met een kwaliteitsnet en een nieuwe centrale, en de uitbatingsvergunning van de ondernemer is door de regering ver-

Het team EA/GRET/Kosan

De vertegenwoordigers van de plaatselijke gemeenschap en de regering

De nieuwe elektriciteitscentrale

Energy Assistance

Adres

ENERGY ASSISTANCE v.z.w.
Boomkwekerijstraat 20

B-1000 BRUSSEL

+32 2 510 74 18
+32 2 510 74 38

+32 2 510 21 82

E-mail:
contact@energy-assistance.org

Internet :
www.energy-assistance.org

Layout :
T. Moens de Hase

Vertaling :
J. Ronsmans, F. Behaegel,
N. Walker, P. Maes, de au-
teurs.

Verantwoordelijk uitgever:
J. Bouckaert

De NEWSLETTER van
ENERGY ASSISTANCE
wordt gezamenlijk samen-
gesteld door het Bureau en
het Communicatiecomité
van Energy Assistance.
De auteurs zijn verant-
woordelijk voor de gepubli-
ceerde artikelen

nieuwd”, zegt Jean-Louis blij. De installaties worden regelmatig door andere Cambodjaanse ondernemers en investeerders bezocht en dit project is een voorbeeld geworden voor de bouw van nieuwe gedecentraliseerde mini-elektriciteitsnetten.“

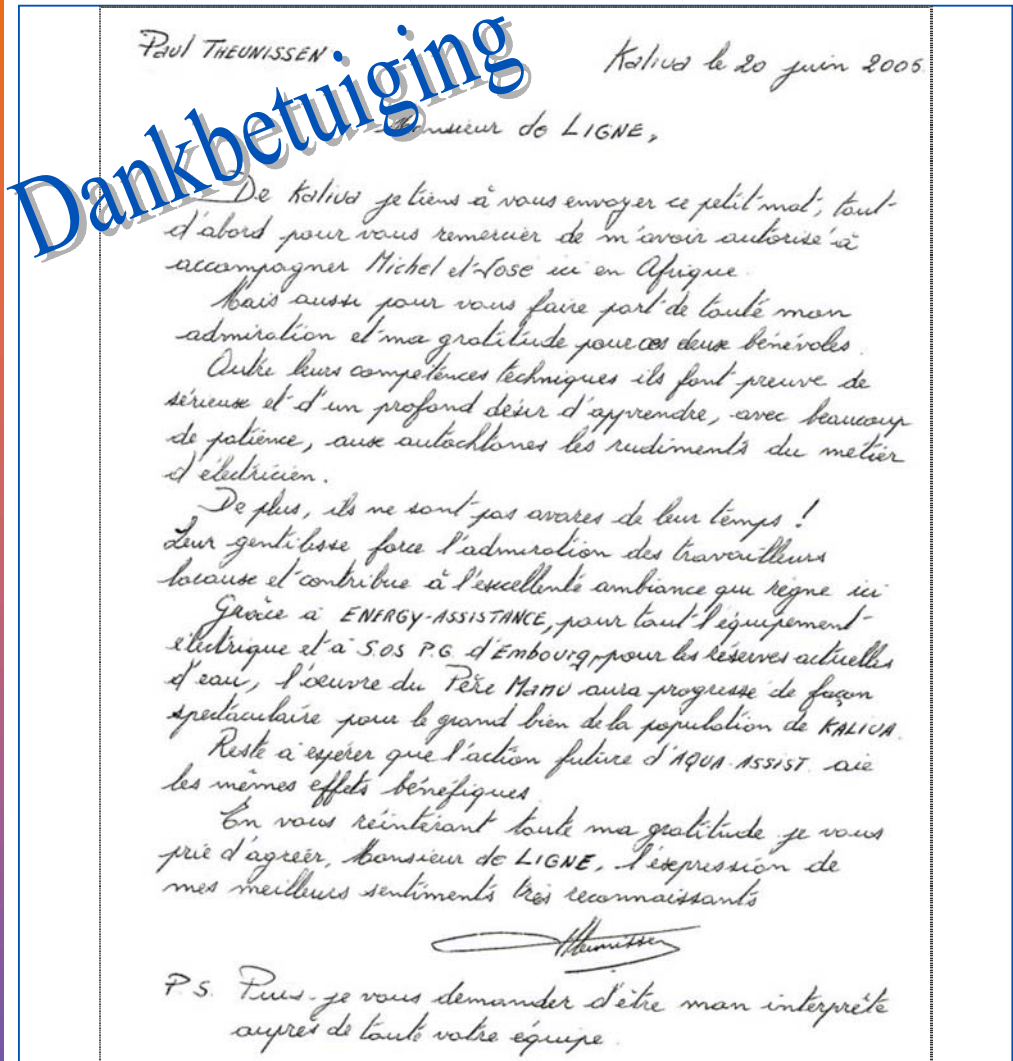
De plaatselijke gemeenschap van Smau Kney, die eveneens partner is in deze

operatie, ontvangt een heffing op elke verkocht kWh, die haar toelaat om andere openbare diensten te ontwikkelen.

Energy Assistance en haar partners hebben op dit moment de ambitie om dit model van partnership in andere dorpen van het gebied toe te passen en beroep te doen op subsidies van Europese instanties.

Eric Bassac
Projectleider

ECHO'S VAN DE PROJECTEN Dankbetuiging voor het project Kaliua (Tanzania)

Om zijn doelstellingen te realiseren heeft **ENERGY ASSISTANCE** de steun van zijn leden nodig. De jaarlijkse bijdrage bedraagt **20€** voor effectieve leden en **5€** voor steunende leden. (Stort je bijdrage op onze bankrekening ING 310-1675876-93 - IBAN: BE98 3101 6758 7693 - BIC: BBRUBEBB).

Hartelijk dank bij voorbaat.

BELANGRIJK: Gelieve als mededeling bij je storting het bedrag van de bijdrage (20 € OF 5 €) en/of de gift te vermelden. Enkel giften van meer dan **30 €** zijn fiscaal aftrekbaar en voor elke gift (van meer dan 30€) ontvangt u een fiscaal attest.

Het inschrijvingsformulier kan gedownload worden op de site (<http://www.energy-assistance.org>) of kan bij de vereniging worden aangevraagd.

HERINNERING: Gelieve iedere wijziging in uw persoonlijke gegevens (adres, telefoon, e-mail) mee te delen aan het secretariaat van **ENERGY ASSISTANCE**.